

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้ายกดอก
	จังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสุรัญญา สุวรรณมงคล
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาอาชีวศึกษา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนัญญา สุติศา ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปภัสสร ผลเพิ่ม กรรมการ อาจารย์ ดร.แสนย์ สายสุภลักษณ์ กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน แดงจวง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้ายกดอก ในจังหวัดลำพูน ได้แก่ ด้านสถานภาพส่วนบุคคล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการผลิต ด้านการตลาด แล้วสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับอาชีพการทอผ้ายกดอก จังหวัดลำพูน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิจากผู้ประกอบอาชีพทอผ้ายกดอกโดยตรง และผู้ที่สนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพการทอผ้ายกดอก จังหวัดลำพูนโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่และวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำเสนอโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการทอผ้ายกดอก ในจังหวัดลำพูน

ผู้ประกอบอาชีพการทอผ้ายกดอก มีอายุอยู่ระหว่าง 40-60 ปี ระยะเวลาในการประกอบอาชีพนานกว่า 20 ปี การศึกษาชั้นสูงสุด ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 4 จนถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในด้านการขาย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีใจรักงานด้านศิลปะ มีความละเอียด ที่สำคัญมีความภูมิใจในอาชีพการทอผ้า มีความพร้อมในสาธารณูปโภคทุกด้าน แหล่งผลิตอยู่ใกล้แหล่งชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ชุมชนหมู่บ้านที่ทอผ้าอยู่ใกล้กัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ในอาชีพได้ สภาพภูมิอากาศชื้นทำให้การทอผ้าช้า มีหน่วยงานส่งเสริมในด้านต่างๆ เช่น การให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ มีแนวนโยบายที่เห็นความสำคัญของการทอผ้ายกดอก และ จะสนับสนุนต่อไปใน

อนาคต ลักษณะและวิธีการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าเป็นแบบระบบครอบครัว ในระบบ
 เครือญาติ ระบบแบบเพื่อนบ้าน สมาชิกรวมกลุ่ม และระบบแบบการอบรม ด้านการผลิต
 วัสดุที่ใช้ผลิตได้แก่ เส้นด้าย และ คิ่น อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้ายกดอก เป็นอุปกรณ์ที่
 ประชัญ ประยุกต์จากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ขั้นตอนการทอผ้ายกดอกมีข้อสำคัญแบ่งออกเป็น
 ส่วนใหญ่ๆ คือ การเตรียมเส้นด้าย ได้แก่ การกรอด้วยหิน การกรอด้วยฟุ้ง และการเค้นด้าย
 การจัดเส้นด้ายเข้ารูปโครง ได้แก่ การคั่นดอก การร้อยพินหวี การเก็บเขาคอก การเก็บเขา-
 ย่า การเตรียมเข้าโครงก็ การจัดเรียงเส้นด้ายการตีบहुก ซึ่งขั้นตอนในการทำส่วนใหญ่จะใช้
 เขาคอก เขาย่า พินหวี อันเดิม และ การทอเป็นผืนผ้าขั้นตอนการทอบางขั้นตอนสามารถทำ
 ไปพร้อมกันๆได้โดยไม่ต้องรอเป็นขั้นตอน ด้านการตลาดของผ้าทอยกดอก มีการผลิตออก
 จำหน่ายเป็น 2 ลักษณะ คือ ผ้าฝ้ายยกฝ้าย และ ผ้าฝ้ายยกคิ่น ในด้านรูปแบบมีการประยุกต์
 ตามการใช้งานเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีทอเป็นผ้าชิ้น ด้านราคามีหลักการตั้งราคาสินค้า
 โดยดูจาก คุณภาพของผลิตภัณฑ์ของสินค้า การส่งเสริมการตลาด มีการส่งเสริมจากหน่วย
 งานต่างๆ ผู้ประกอบอาชีพเองยังไม่สามารถจัดการส่งเสริมการตลาดได้เอง

2. สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้ายกดอก

การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการทอผ้ายกดอก คือการสรุปขั้นตอน
 การทอผ้ายกดอก จังหวัดลำพูนเพื่อสะดวกในการนำไปใช้ และปรับประยุกต์ใช้ในการเรียน
 การสอน

Thesis Title	Factors Relating to Brocade Weaving Occupation in Lamphun Province	
Author	Miss Suthanya Suwanmongkol	
M.Ed.	Vocational Education	
Examining Committee	Asst. Prof. Manoon Sutika	Chairperson
	Asst. Prof. Pabhassorn Pholperm	Member
	Lect. Dr. San Saisuphaluck	Member
	Assoc. Prof. Dr. Phasina Tangchuang	Member

Abstract

This research was to study the factors relating to brocade weaving occupation in Lamphun province. The factors studied were personal status of people who engaged this occupation, environment, the way of knowledge transmission, production and marketing. Then the body of knowledge concerning the brocade weaving occupation in Lamphun province was constructed. The primary data were collected from the people working for brocade weaving, and also from those who support this occupation in Lamphun. The structured and observing interview forms constructed by the researcher were used as the research tool. The data were categorized into group and analyzed in accordance with the objectives of this research. The results were presented in descriptive pattern.

The findings of the research were as follows:

1. Factors relating to brocade weaving occupation in Lamphun province

The ages of the subjects who were in occupation of brocade weaving were between 40 – 60 years old. The average time of being in this occupation was more than 20 years. Their education levels ranked between grade 4 to grade 12. They had skill in selling, had good human relationship, loved art works, and also were neat in art working. The most important thing was that they were proud of their occupation. In terms of facilities, every aspect was perfect. The location of production was close to the significant communities and also close to the important tourist

attractions of Lamphun province. The brocade weaving communities also located next to each other, therefore they were able to create a learning network for their better learning about the occupation. However, the humid climate impacted the weaving and resulted speed low. In term of promoting the occupation, there were organizations concerning various aspects of promotion, such as to teach people the knowledge and information about this occupation, to set the policy emphasizing the importance of and supporting the brocade weaving occupation hereafter. The knowledge of brocade weaving was transmitted through the systems of family, kinships, neighbourhood, existing groups, and training. As for the production aspect, materials used were threads, and glittering braids. Equipment and tools used in weaving were made or applied from the old ones. The important steps of brocade weaving were: preparing the warp thread by cross-winding the warp and the weft threads, and start weaving; threads pattern arrangement by *dundok*, *connection of fun wee*, *geb-kow-dok*, *geb-kow-yum*, sewing-frame arrangement, and spreading threads by joining with the new ones. Most steps used the same tools- *kow-dok*, *kow-yum* and *fun-wee*. Some steps of cloth weaving could be combined and done at the same time. In terms of marketing, there were two kinds of products; cotton brocaded with cotton, and cotton with glittering threads. As for the patterns, the patterns were designed in accordance with the functions of usage; *phasin* was the favorite one. For pricing, the criteria of price setting were determined according to the quality of the products. Finally, the market promotions were done by some organizations and authorities because the weavers themselves could not do this job.

2. To construct the body of knowledge for brocade weaving.

The process of brocade weaving was summarized and explained for applicable usage. Furthermore, the knowledge could be applied for learning and teaching